

Papier, inkt, pen, boeken en perkamenten

Woordstudie

Interessant is dat de apostelen Johannes en Paulus ons niet alleen belangrijke geestelijke lessen geven, maar ons ook informeren over de materialen die zij hebben gebruikt om hun boodschap vast te leggen.

Het slot van 2 en 3 Johannes

Als Johannes zijn tweede brief wil besluiten, schrijft hij eerst nog het volgende: *'Hoewel ik u veel te schrijven heb, wilde ik het niet doen met papier en inkt, maar ik hoop tot u te komen en van mond tot mond te spreken, opdat onze blijdschap volkomen zal zijn'* (vs. 12).

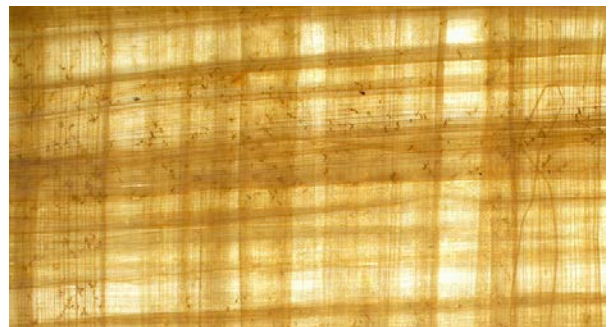
Aan het eind van zijn derde brief maakt Johannes een soortgelijke opmerking: *'Ik had u veel te schrijven, maar ik wil u niet schrijven met inkt en pen; ik hoop u echter spoedig te zien en dan zullen wij van mond tot mond spreken'* (vs. 13-14).

Papier

Op wat voor materiaal schreef Johannes eigenlijk? Op papier, zult u zeggen, want dat hebben we net gelezen. Toch is dit papier niet hetzelfde als waarop u en ik schrijven, en waarvan onze boeken gemaakt zijn. Het materiaal waar Johannes op schreef, was papyrus – inderdaad, van dat woord is ons woord 'papier' afgeleid. Papyrus (Gr. *papuros*) werd gemaakt van de vezels van de papyrusplant. Papyrusriet groeide aan de oevers van de Nijl. Dr. J.J. Thierry schrijft het

volgende erover in zijn boekje *'Korte geschiedenis van de tekst van het Nieuwe Testament'*, pp. 17-18: *'Men vormde de bladen door een laag waarin de vezels horizontaal en een waarin ze verticaal lagen, op elkaar te persen. Vervolgens werden zulke bladen aan elkaar gelijmd zodat een papyrusrol ontstond. Deze kon van 6 tot 10 meter lang zijn en werd in kolommen vrij dicht naast elkaar in de breedte beschreven: de rol werd bij het lezen dan ook in horizontale ligging van de ene naar de andere zijde afgerold.'*

Natuurlijk schreef men het gemakkelijkst aan de voorzijde, d.w.z. aan die kant waar de vezels horizontaal lagen. In tijden van papyruschaarste beschreef men echter ook de achterkant. Het probleem was dan natuurlijk dat men bij het schrijven steeds over de verticale vezels heen moest gaan. Erg hobbelig en niet prettig! Hierop slaan de woorden 'een boek (dat is een boekrol!)', van binnen *en van achteren* beschreven' in Openbaring 5:1. Johannes gebruikt in 2 Johannes vers 12 voor papyrus overigens het woord *chartès*.

Inkt en pen

Voor 'inkt' gebruikten de bijbelschrijvers het Griekse woord *melan* (2 Kor. 3:13; 2 Joh.:12; 3 Joh.:13), dat letterlijk 'iets zwarts' betekent. Die kleur was afkomstig van roet of lampenzwart, dat onder meer kon worden verkregen door onvolledige verbranding van plantaardige oliën, zoals sesamolie en houtolie. Het Griekse woord voor 'pen' was *kalamos*, letterlijk riet(stengel); zie Matteüs 11:7 ('een riet'); 12:20 ('een geknakt riet'); 27:29,48 en Openbaring 11:1 ('een rietstok').

De boeken, vooral de perkamenten

Dat we bij het woord 'boeken' (zie ook Joh. 20:30; 21:25) aan *boekrollen* moeten denken, hebben we hierboven al gezien. Interessant is dat Paulus naast boeken melding maakt van *perkamenten* in 2 Timoteüs 4:13. Dat kan betekenen dat de boeken waarop hij doelt, van papyrus zijn, en dat hij Timoteüs daarnaast op het bestaan van enkele kostbare *perkamentrollen*

wijst. Het kan ook zijn dat hij met de perkamentrollen onbeschreven schrijfmateriaal bedoelt, waarover hij graag zou beschikken. Perkament was namelijk gemaakt van dierenhuiden en daarom veel duurder dan papyrus. Mogelijk was de *mantel*, waar Paulus om vroeg in de genoemde schriftplaats in werkelijkheid geen kledingstuk, maar een hoes voor de boeken en de perkamenten.

Oude Sporen 2013

